

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС
вibіркового освітнього компонента
КЛІНІЧНА ПСИХОЛІНГВІСТИКА

підготовки Магістра
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми
Клінічна психологія

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Клінічна психолінгвістика» підготовки магістрів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 Психологія, за освітньою програмою Клінічна психологія

Розробник: Засекіна Лариса Володимирівна – доктор психологічних наук, професор кафедри загальної та клінічної психології.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Засекіна Л.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної та клінічної психології

протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Журавльова О.В.

© Засекіна Л.В., 2022

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціально-поведінкові науки 053 Психологія Клінічна психологія Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання <u>1</u>
		Семестр <u>1</u>
		Лекції <u>10</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>14</u> год. Лабораторні <u>0</u> год. Індивідуальні <u>0</u> год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота <u>88</u> год.
Мова навчання	Форма контролю: залік	
		Українська

II. Інформація про викладача

ППП: Засекіна Лариса Володимирівна

Науковий ступінь: доктор психологічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри загальної та клінічної психології

Контактна інформація: 050 973 4733, zasyekina.larisa@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Освітній компонент «Клінічна психолінгвістика» належить до циклу вибіркової дисциплін загальної підготовки магістра, вивчається у першому семестрі, формою контролю є залік. На вивчення навчальної дисципліни відведено 4 кредити (120 годин), у тому числі: 20 годин лекційних, 20 год. практичних, 72 год. самостійної роботи.

Навчальний курс спрямований на аналіз та вивчення основних механізмів формування професійно-комунікативної компетентності. Силабус ґрунтується на системному підході підготовки сучасних науковців і компетентнісному підході до визначення якості підготовки здобувачів другого (освітнього-наукового) рівня вищої освіти, здатних працювати відповідно до сучасних вимог.

2. Пререквізити: курсові роботи з діагностичної, консультативної та корекційно-психологічної діяльності, випускна кваліфікаційна робота, а також дисципліни з циклу професійної підготовки, зокрема: загальна психологія, психологія пізнавальних процесів, клінічна психологія, психолінгвістика.

3. Метою викладання навчальної дисципліни «Клінічна психолінгвістика» є формування в студентів цілісної системи знань і вмінь, які відносяться до теорії і методології мовлення як психічної активності, а також мовленнєвої діяльності як способу відображення психічних станів особи. Також метою є виховання студентів у дусі загальнолюдських цінностей, деонтологічних основ терапевтичної практики, етики психологічного консультування та клінічних досліджень.

Завдання освітнього компонента:

- розвиток вмінь діагностувати психічні стани на основі мовлення;
- вироблення навичок діагности мовленнєвих афазій та їх корекції;
- вдосконалення вмінь формулювання клінічного випадку на основі індивідуального мовлення;

- проведення експериментального психологічного аналізу індивідуальної вербальної поведінки;
- встановлення зв'язків між мовною активністю та індивідуальними ознаками
- асоціативного мислення за допомогою експериментів;
- корегувати і / або скласти текст для максимально гармонійного емоційного впливу на потенційних адресатів.

3. Навчальна дисципліна спрямована на формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальна компетентність ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності ФК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

ФК2. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

ФК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

Очікувані програмні результати навчання: ПРН2 Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки. ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Методи та технології викладання	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Психолінгвістика як наука						
Тема 1. Предмет та завдання сучасної психолінгвістики	18	3	3	12	лекція-командно-орієнтоване навчання /Zoom	ДБ/20
Тема 2. Методи психолінгвістики	20	4	4	12	лекція-диспут / Zoom	К/20
Разом за модулем 1	38	7	7	24	-	40
Змістовий модуль 2. Клінічна психолінгвістика						
Тема 3. Предмет і методи клінічної психолінгвістики.	18	3	3	12	лекція-диспут / Moodle, Google Classroom, Office 365.	ДС/20

Тема 4. Клінічно-психолінгвістична діагностика мовлення.	20	4	4	12	лекція-командно-орієнтоване навчання / Moodle, Google Classroom, Office 365.	T/20
Разом за модулем 2.	38	7	7	24	-	40
Змістовий модуль 3. Нейро- та патопсихолінгвістика						
Тема 5. Нейропсихолінгвістика	18	3	3	12	лекція-диспут / Moodle, Google Classroom, Office 365.	10
Тема 6. Патопсихолінгвістика	18	3	3	12	лекція-диспут / Moodle, Google Classroom, Office 365.	10
Разом за модулем 3.	36	6	6	24	-	20
Всього годин/ Балів	108	20	20	72	-	100

Примітки: 2Zoom– може застосовуватися

одна з форм навчання або симбіоз у формі он-лайн лекцій під час карантинних обмежень. 3/ Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, К – кейси, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота проводиться у формі ЗП – захист проєкту.

3. Завдання для самостійного опрацювання

Тема 1. Психографологічний аналіз письмового мовлення української прози (300 слів) – 18 год.

Проаналізувати показники письмового мовлення (кількість слів, коефіцієнт дієслівності, емболії, лексичної різноманітності) та встановити особливості когнітивної, емоційної та мотиваційної сфер мовця.

Тема 2. Пропозиціональний аналіз автобіографічного наративу – 18 год.

Проаналізувати наративи та здійснити пропозиціональний аналіз наративів осіб з травматичним досвідом.

Тема 3. Клінічна діагностика усного мовлення (1 хв.) – 18 год.

Проаналізувати поняття особи із генералізованим тривожним розладом, встановити граматичні й семантичні особливості.

Тема 4. Есе на тему: «Методи прикладної психолінгвістики у психотерапевтичній практиці» (250-300 слів)– 18 год.

Проаналізувати можливості використання методів психолінгвістики у клінічній практиці із збереженням етики.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Когнітивна обробка інформації: сприймання
2. Загальна характеристика, феномен фігура-фон, рівне вість процесу сприйняття.
3. Когнітивна обробка інформації: інтерпретація
4. Розуміння та інтерпретація. Цілісність та зв'язність тексту.
5. Когнітивна обробка інформації: породження мовлення, мікро та макро планування.
6. Модель Ван Дейка – Кінча
7. Концепція Л. Виготського.
8. Наративні техніки для розуміння інформації.
9. Функції досвіду при інтерпретації.
10. Пропозиціональні моделі пам'яті для розуміння інформації

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані інтегральну, загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота аспірантів в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних лекцій та лекцій-диспутів; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: бесіда, дискусія, «асоціативний куш», проектна діяльність та робота в малих групах, а також елементів командно-орієнтованого навчання.

На практичному занятті студенти, працюючи у командах, здійснюють аналіз усного і писемного мовлення осіб із тривожними та депресивним розладами.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Обов'язковими є:

поточний контроль – мультимедійне представлення завдання по темі, передбаченій силабусом. Максимальну кількість балів з кожної теми (**4** бали), можна отримати за умови мультимедійного представлення завдання та виконання завдання самостійної роботи. Поточний контроль – максимум **40** балів;

МКР проводиться у вигляді презентації проекту – **60** балів.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в он-лайн формі (за погодженням з кафедрою).

Академічна доброчесність: виконані завдання студентами мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Перескладання відбувається із дозволу кафедри за наявності поважних причин. Отримані сертифікати підвищення кваліфікації, участь у вебінарах та ін., тема яких відповідає навчальній дисципліні зараховуються як: 6-15 год. як виступ на 2 практичних; 15-30 год. – як МКР.

V. Підсумковий контроль

Навчальним планом передбачено залік (1 семестр). Залік може бути виставлений за результатами поточного та підсумкового контролю. Якщо студент хоче покращити результат, він складає залік.

Залік проводиться у вигляді письмового тестування. Студентам пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань. Максимальна оцінка за залік – 60 балів.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	Екзамен	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	Зараховано
75 - 81	Добре	Зараховано
67 -74	Задовільно	Зараховано
60 - 66	Достатньо	Зараховано
1 – 59	Незадовільно	Не зараховано

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Воробйова Л. М. Психолінгвістичний глосарій / Л. М. Воробйова. – 2-ге вид., доп. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – 128 с.
2. Засекіна Л. В., Засекін С.В. (2002). Основи психолінгвістики. Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 168., ISBN 966-7631-57-5, гриф Міністерства освіти і науки України
3. Засекіна Л. В., Засекін С. В. (2008). Психолінгвістична діагностика Луцьк: РВВ “Вежа” Волинського національного університету імені Л. Українки, 2008. 188 с. Гриф Міністерства освіти України (протокол № 1.4/18-Г-2239 від 30 жовтня 2008 р.
4. Засекіна Л.В. (2010). Контекстуально-динамічний аналіз розвитку психолінгвістики у ХХІ столітті. Психолінгвістика, 1-13.
5. Засекіна, Л. В., Засекін, С. В., Лавриненко, О. Л., Орап, М. О., Савченко, Е. В., Фомина, Н. А., ... & Тригуб, Г. В. (2014). Язык, речь, личность в зеркале психолінгвістики.
6. Коваль, Л. М. (2021). Психолінгвістика.

Додаткова

1. Баранов А. Н. (2013). Введение в прикладную лингвистику. М.: Книжный дом «Либроком», 368 с.
2. Засекина, Л. В. (2011). Роль категории значения слова в решении методологических и прикладных проблем современной психолінгвістики. Языковое бытие человека и этноса, (18).
3. Засекина, Л. В. (2015). Психотерапевтический потенциал психолінгвістики для реорганизации травматической памяти. In Педагогика и психология как ресурс развития современного общества: проблемы сетевого взаимодействия в инклюзивном образовании (pp. 218-223).
3. Залевская А. А. (2000). Введение в психолінгвістику. М.: РГГУ, 382 с.
4. Леонтьев А. А. (2005). Основы психолінгвістики. М.: Смысл, 288 с.
5. Леонтьев А. А. (2008). Прикладная психолінгвістика речевого общения и массовой коммуникации. М.: Смысл, 271 с.
6. Петренко В. Ф. (2010). Основы психосемантики. М.: Эксмо, 480.
7. Kennison, Sh. (2016). What is Psycholinguistics. Oklahoma: OSU, 3-33.
8. Slama-Cazacu, T. (2007). Psycholinguistics, where to in the 21st century? Challenging Tasks for Psycholinguistics in the New Century / J. Arabski, ed. Katowice: University of Silesia, 77–85.
9. Sternberg, R. (2002). Cognitive Psychology. Fort Worth: Wadsworth Publishing, 624.
10. Документальний фільм «Психолінгвістика» <https://m.youtube.com/watch?v=ZduZb9jjf70>.

11. Garson, J. Connectionism. In: Stanford Encyclopedia of Philosophy [Electronic resource] / J. Garson.. – Mode of access: <http://plato.stanford.edu/entries/connectionism/>
12. Білінгвізм [Electronic resource]. – Mode of access: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Двомовність>
13. Семантичний диференціал [Electronic resource]. – Mode of access: http://en.wikipedia.org/wiki/Semantic_differential
14. Асоціативний експеримент [Electronic resource]. – Mode of access: http://ru.wikipedia.org/wiki/Ассоциативный_эксперимент
15. Контент-аналіз. [Electronic resource]. – Mode of access: http://en.wikipedia.org/wiki/Content_analysis
16. Searle, J. Chomsky's Revolution in Linguistics [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.chomsky.info/onchomsky/19720629.htm>